

॥ ४२ ॥ इत्याश्वमेधिकेपर्वणिनेलकंठोयेभारतभावदीपेसप्तदशोऽध्यायः ॥ १७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ शुभानामिति क्षेत्रंक्षेत्रंदेहंदेहंप्राप्यप्राप्यासांसाद्यपच्यतेफलं प्रयच्छंति ॥ १ ॥ चित्तशुद्ध्यशुद्धितारतम्येनाल्पादपिपुण्यात्पापाद्वाफलंबद्वस्तीत्याहसार्धेन यथेति फलीदृक्षः ॥ २ ॥ पुरोधायेति तस्मान्मनएवप्रधानंनकर्मैतिभावः ॥ ३ ॥ यथाकर्मैति मन्युरविद्यासंक ल्पोवा तच्चापितत्रापिप्रश्ने ॥ ४ ॥ तदाह शुक्रमिति ॥ ५ ॥ क्षेत्रंप्राप्तस्यनरस्यतात्त्विकंरूपमाह सौक्ष्म्यादिति ब्राह्मणोब्रह्मवित् तस्मात्तत्तत्शाश्वतंब्रह्मज्ञात्वाकामंदृष्टितंप्राप्यासंगोभवतीत्यर्थः ॥ ६ ॥ तद्दी जंब्रह्मैवकारणं तेनेति एतस्यैवानंदस्यान्यानिभूतानिमात्रामुपजीवन्तीतिश्रुतेः सब्रह्मैवसन्जीवःचेतसाउपाधिभूतेनप्राणस्थानेषुइंद्रियगोलकेषुदधातिधारयतेअभिमानमित्यर्थइत्युत्तरश्लोकार्धेनसहान्व उपपत्तितुवक्ष्यामिगर्भस्याहमतःपरं ॥ तथातन्मेनिगदतःशृणुष्ववहितोद्विज ॥ ४२ ॥ इतिश्रीमहाभारतेआश्वमेधिकेपर्वणिअनुगीतापर्वणिसप्तदशोऽ ध्यायः ॥ १७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ब्राह्मणउवाच शुभानामशुभानांचनेहनाशोस्तिकर्मणां ॥ प्राप्यप्राप्यानुपच्यंतेक्षेत्रंक्षेत्रंतथातथा ॥ १ ॥ यथाप्रसूय मानस्तुफलीदद्यात्फलंबहु ॥ तथास्याद्विपुलंपुण्यंशुद्धेनमनसाकृतं ॥ २ ॥ पापंचापितथैवस्यात्पापेनमनसाकृतं ॥ पुरोधायमनोहीदंकर्मण्यात्माप्रवर्तते ॥ ३ ॥ यथाकर्मसमाविष्टःकाममन्युसमावृतः ॥ नरोगर्भंप्रविशतितच्चापिशृणुचोत्तरं ॥ ४ ॥ शुक्रंशोणितसंसृष्टंस्त्रियागर्भाशयंगतं ॥ क्षेत्रंकर्मजमाप्नोतिशुभंवाय दिवाशुभं ॥ ५ ॥ सौक्ष्म्यादव्यक्तभावाच्चनचक्रचनसज्जति ॥ संप्राप्यब्राह्मणःकामंतस्मात्तद्वत्तत्तत्शाश्वतं ॥ ६ ॥ तद्दीजंसर्वभूतानांतेनजीवन्तिजंतवः ॥ सजीवः सर्वगात्राणिगर्भस्याविश्यभागशः ॥ ७ ॥ दधातिचेतसासद्यःप्राणस्थानेष्ववस्थितः ॥ ततःस्पंदयतेगानिसगर्भंश्वेतनान्वितः ॥ ८ ॥ यथालोहस्यनिःस्पंदोनिषि क्तोबिंबविग्रहं ॥ उपैतितद्वज्जानीहिगर्भंजीवप्रवेशनं ॥ ९ ॥ लोहपिंडंयथावक्त्रिःप्रविश्यत्यतितापयेत् ॥ तथात्वमपिजानीहिगर्भंजीवोपपादनं ॥ १० ॥ यथाचदी पःशरणेदोप्यमानःप्रकाशते ॥ एवमेवशरीराणिप्रकाशयतिचेतना ॥ ११ ॥ यद्यच्चकुरुतेकर्मशुभंवायदिवाऽशुभं ॥ पूर्वदेहरुतंसर्वमवश्यमुपभुज्यते ॥ १२ ॥

यः ॥ ७ ॥ ततोधारणात् ॥ ८ ॥ ननुकथंसूक्ष्मोपिदेहंव्याप्त्यादव्यक्तोवाव्यक्तिंसंगोवासंगमित्याशंक्यत्रिभिःपरिहरति यथालोहस्येत्यादिभिः यथास्वर्णद्रवःस्वल्पोपिहस्तांताप्रप्रतिमांस्वर्णमयीमिव करोतिएवंगर्भंजीवप्रवेशनंशरीरे सूक्ष्मस्यापिचैतन्यस्यव्याप्तिरित्याद्यस्यपरिहारःयथैवबिंबमृदयोपलिप्तमित्यादिश्रुत्यनुसारी ॥ ९ ॥ यथास्वयमव्यक्तोपिबक्त्रिःकाष्ठलोहाद्युपाधावेवाभिव्यज्यतेएवंगर्भंजी वोपपादनं देहेचैतन्यस्याभिव्यक्तिरितिद्वितीयस्यपरिहारःअरणीषुचाग्निरित्यादिश्रुत्यनुसारी ॥ १० ॥ तृतीयस्यपरिहारमाह यथाचेति शरणेगृहे शरीराणिस्थूलसूक्ष्मकारणानि ॥ ११ ॥ दीपवदसंगाया अपिचेतनायाःदुखादिसंप्रतीतौहेतुमाह यद्यच्चेति यथाप्रकाशः अतदाकारोपिअंगुल्याद्युपाधिनाक्लृप्तवक्राद्याकारइवप्रतीयतेएवंकर्मजदुःखप्रकाशिकायांचितिदुःखाकारतेवभातिवस्तुतस्तुनास्ति असंगो सयंपुरुषइतिश्रुतेः अवस्थांतरगतस्यदुःखस्यावस्थांतरेनुरस्यदर्शनाच्चेतिभावः ॥ १२ ॥